

Andreja
Marcetić

Upravljanje ljudskim resursima u tvrtkama 21.st.

Upravljanje ljudskim potencijalima (*Human Resources Management*) je funkcija koja pomaže organizaciji u ostvarivanju ciljeva postizanjem i održavanjem efektivnosti zaposlenih.

Postoji niz specifičnih ciljeva usko vezanih upravo za područje upravljanja ljudskim potencijalima, a to su:

- poboljšanje motivacije i radne uspješnosti pojedinca
- razvoj individualne karijere i planiranje napredovanja
- osiguravanje poticajnog sustava nagrađivanja
- prepoznavanje i razvoj potencijala, kako na individualnoj, tako i na cjelokupnoj, organizacijskog razini
- utvrđivanje potreba i planova obrazovanja i usavršavanja
- profesionalno usmjeravanje i raspoređivanje ljudi na radna mjesta koja bolje odgovaraju njihovim mogućnostima i preferencijama

Upravljanje učinkom (*Performance management*)

Praćenje i ocjenjivanje radnog učinka i uspješnosti ključna je pretpostavka čitavog niza procesa upravljanja ljudskim potencijalima. Odnosi se na sve managerske aktivnosti i metode koje omogućuju postizanje strateških ciljeva organizacije kroz kontinuirani proces praćenja i usmjeravanja ponašanja djelatnika te vrednovanja njihovih rezultata rada, kako bi se kroz uspješnost pojedinaca osigurala i uspješnost organizacije ipodizanja opće organizacijske sposobnosti za ostvarivanje strateških ciljeva. Umjesto termina "*Performance Management*" ponegdje se koristi i termin BPM (*Business Performance Management*), CPM (*Corporate Performance Management*) ili EPM (*Enterprise Performance Management*), ali smisao je isti. Važno je ne miješati "*Performance Management*" s "*Business Process Managementom*", odnosno upravljanjem, optimizacijom i reinženjeringom pojedinih poslovnih procesa, koje ima sličnu skraćenicu, ali bitno drugačiji smisao.

Upravljanje učinkom kroz sustav nagrađivanja postignuća

Sustav nagrađivanja zaposlenika prema postignutom poslovnom rezultatu razvile su gotovo sve veće tvrtke koje više gotovo i ne poznaju kategoriju samo fiksne plaće. Upravljanjem troškovima takvi poslodavci teže smanjiti fiksne troškove plaće uvodeći varijabilni dio plaće, najčešće u vidu nagrade, za postignuti bolji poslovni rezultat. I manjim tvrtkama sustavi nagrađivanja mogu itekako pomoći u upravljanju troškovima, motivacijskim tehnikama i poslovnim rezultatom.

Nagrađivanje za postignuti rezultat je jak motivacijski faktor zaposleniku, a poslodavcu veća šansa za ostvarenje ciljeva. Zadovoljstvo zaposlenika i pravična plaća jedni su od najvažnijih pokretača posla, a danas je tendencija ponuditi zaposlenicima dobre i izazovne poslovne planove i pravičnu zaradu.

Kroz poslovnu praksu većih tvrtki do danas su ustanovljeni razni vidovi nagrađivanja, od mogućnosti napredovanja i preuzimanja atraktivnih radnih mjesta, edukacija i usavršavanja, putovanja, razvijanja kontakata, korištenje automobila tvrtke, kliznog radnog vremena i dr. do čisto financijskih kategorija: stimulacija, bonusi, honorari, poslovne kartice, osiguranja, pozajmice, participacije u ostvarenoj dobiti ili u konačnici ulazak u partnerstvo s poslodavcem - ne postoji jedan, jedinstveni, dobar model nagrađivanja. Međutim, postoje različita iskustva i

velike mogućnosti kreiranja sustava i modela. Struktura uprave, ciljevi i poslovna politika različiti su od tvrtke do tvrtke pa je na poslodavcima, kako odluka o razvijanju sustava nagrađivanja tako i kreiranje svog najboljeg modela.

Organizacijski model kreativnosti i inovativnosti

Organizacijska klima i kultura sve se više u literaturi povezuje sinovativnošću u organizaciji. Organizacijska klima uglavnom se definira kaopercepcija ili doživljaj organizacijske okoline. Organizacijska kultura definira se kao niz vrijednosti, normi i uvjerenja te skup ceremonija, simbola i mitova. Organizacija ne može biti inovativna bez rukovodstva spremnog na promjene (*transformational leadership*). U literaturi je općeprihvaćena definicija kreativnosti kao proizvodnjenojivih i korisnih ideja ili rješenja. Kreativnost se obično odnosi na razinukreativnog izražavanja pojedinca, a inovativnost na razinu kreativnog izražavanja organizacije. Inovativnost se općenito definira kroz uspješnu implementaciju kreativnih ideja u organizaciji.

Kreativnosti i inovativnosti u organizacijama

Postoje različiti aspekti kreativnosti i inovativnosti u organizacijama koje možemo podijeliti na eksterne i interne. Eksterni obuhvaćaju podrškudruštvenog sustava, a to je, u slučaju RH, obuhvaćeno kroz postojeću Strategiju Vlade RH i Hrvatske gospodarske komore (HGK) "Hrvatska u 21. stoljeću" (2003.) te EU fondove za poticanje inovativnosti. Interni aspekti ispituju se kroz mreženu kreativnost (kreativnost pojedinaca, grupa/timova i organizacije ucjelini) te kroz strategiju upravljanja ljudskim resursima specifičnima zainovaciju (motivacija/nagrađivanje), inovativno pismeno rukovodstvo spremno napromjene i organizacijsku klimu i/ili kulturu. Važna je i karizma kroz koju rukovoditelj pridobiva naklonost, poštovanje i lojalnost, što utječe na važnost posjedovanja kolektivnog osjećaja zamisli organizacije. Rukovodstvo treba postići da zaposlenici imaju u vidu misiju organizacije te da vjeruju da ih je menadžment spreman poticati u razvoju kreativnosti.

Emocionalna inteligencija, konflikti u organizaciji i pismenostza inovaciju

Emocionalna inteligencija povezana je s kreativnošću rukovoditelja iz zaposlenika, a uključuje sljedeće značajke: jasno izražavanje emocija, svjesnost verbalnom i neverbalnom izražavanju emocija, upravljanje emocijama u sebi i u interakciji s drugima, korištenje emocija prilikom fleksibilnosti u planiranju, kreativnost u razmišljanju, motivaciju i sposobnost da se preusmjeri pozornost. Sudjelovanje u kreativnosti u organizacijama neizbježno stvara konflikt i emocionalnošćunabijene rasprave, no konflikti nisu nužno negativna pojava jer potiču kompetitivnost i onemogućuju učmalu i nestimulativnu atmosferu u organizacijama koja često ne pridonosi razvoju inovativnosti. Rukovodstvom organizaciji treba biti inovativno opismenjeno što znači da poznaje procese i procedure za zaštitu intelektualnog vlasništva na lokalnom, ali i globalnom nivou te raspolaze potrebnim informacijama. Brojne su tehnike razvoja kreativnih sposobnosti, poput analitičkih u koje se ubrajaju tehnika listinga, input-output tehnika, tehnika "za" i "protiv", tehnike slobodnog toka asocijacija, brain storming te Gordonova tehnika.